

Навчання переглядового читання з використанням методу проектів на матеріалі англomовної преси у 10 класі школи з поглибленим вивченням іноземних мов

Анотація. Статтю присвячено проблематиці навчання переглядового читання з використанням методу проектів на матеріалі англomовної преси у 10 класі школи з поглибленим вивченням іноземних мов: визначено метод проектів як інтерактивну технологію навчання іноземних мов, розглянуто методичний потенціал методу проектів у навчанні переглядового читання на матеріалі англomовної преси, презентовано етапи навчання переглядового читання з використанням методу проектів, описано модель комплексу вправ для навчання переглядового читання з використанням методу проектів на матеріалі англomовної преси в 10 класі школи з поглибленим вивченням іноземних мов, запропоновані приклади відповідних вправ.

Ключові слова: компетентність у читанні, переглядове читання, метод проектів, інформаційний проект, англomовна преса, автентичний публіцистичний текст, старший ступінь навчання, школа з поглибленим вивченням іноземних мов.

Подосиннікова А. І., Рубан А. В.

Сумской государственной педагогический университет имени А. С. Макаренко

Обучение просмотровому чтению с использованием метода проектов на материале англomовной прессы в 10 классе школы с углубленным изучением иностранных языков

Аннотация. Статья посвящена обучению просмотровому чтению с использованием метода проектов на материале англomовной прессы в 10 классе школы с углубленным изучением иностранных языков: дано определение методу проектов как интерактивной технологии обучения иностранным языкам, рассмотрен методический потенциал метода проектов в обучении просмотровому чтению на материале англomовной прессы, представлены этапы обучения просмотровому чтению при помощи метода проектов, описана комплекса упражнения для обучения просмотровому чтению с использованием метода проектов на материале англomовной прессы и приведены примеры соответствующих упражнений.

Ключевые слова: просмотровое чтение, метод проектов, информационный проект, англomовная преса, автентичный публицистический текст, старший этап обучения, школа с углубленным изучением иностранных языков.

Podosynnikova H., Ruban O.

Sumy State Pedagogical University named after A. S. Makarenko

Teaching skimming reading by means of the project work on the basis of the English press in the 10th form of school with advanced study of foreign languages

Abstract. Introduction. The article is devoted to teaching skimming reading by means of the project work on the basis of the English press in the 10th form of school with advanced study of foreign languages: 1) the definition of the project work as an interactive teaching technology is given; 2) the methodological potential of the project work in the

perspective of teaching skimming reading on the basis of the English press is dwelt upon; 3) the stages of teaching skimming reading using the project work on the basis of the English press are defined; 4) the set of exercises for teaching skimming reading by means of the project method on the basis of the English press is elaborated, and examples of appropriate exercises are provided.

Purpose. The purpose of this research is to study the problem of teaching skimming reading using the project work on the basis of the English press in the 10th form of school with advanced study of foreign languages.

Methods. Analysis, synthesis, deduction, induction, modelling, extrapolation; literature analysis, observation, experimental teaching.

Results. In the research skimming reading is regarded as the communicative type of reading aimed at getting the first impression of a text to identify its type, subject, and decide whether to read the text in details or not. Skimming reading competence is viewed here as the formation built of specific speech skills that are: 1) to orient in the compositional and semantic structure of the text, 2) to use title / subtitle / entry / illustration to make predictions about a topic of a text, 3) to identify the most general information that relates text with a certain thematic area, 4) to compress textual information, highlighting important points and ignoring minor ones to identify the issues considered and main ideas of an article, 5) to evaluate the prospects of using information of an article for achieving communicative goals.

To enhance the efficiency of teaching skimming reading in the 10th form of school with advanced study of foreign languages, it is reasonable to use the project work for on the textual material of the English press, as it provides learners with intrinsically motivating activities and the opportunity to use English for authentic purposes.

In the article the following stages of teaching skimming reading by means of the project work on the basis of the English press in the 10th form of school with advanced study of foreign languages are defined: 1) pre-reading stage, 2) while-reading stage, 3) post-reading stage. The aims of each stage correspond to the subgroups of the set of exercises for developing the skimming reading competence using the project method on the basis of the English press (the 10th form of school with advanced study of foreign languages): 1) exercises for introducing the topic and project activities; 2) exercises for developing structural skills; 3) exercises for developing the skills of understanding headlines; 4) exercises for coping with lexical and grammatical difficulties of reading an authentic article; 5) exercises for developing skills of using structural elements of an article to make predictions about its content; 6) exercises for developing skills of identifying an article's main issues and evaluating the prospects of using information given; 7) exercises for developing skills of semantic text processing; 8) exercises for teaching oral and written speech using the content of the article processed.

Key words: skimming reading, project work, informational project, the English press, authentic publicistic text, senior school, school with advanced study of foreign languages.

Постановка проблеми. Формування компетентності у читанні на старшому ступені навчання у школі з поглибленим вивченням іноземних мов передбачає оволодіння учнями переглядовим читанням, під час якого здійснюється перегляд тексту чи серії текстів з метою пошуку інформації, необхідної для виконання певного завдання. При цьому старшокласник має читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів. Вважаємо, що саме навчальна технологія «метод проектів» (також «проектна робота», «проектна діяльність», «проектна технологія»; англ. «project work»), яка орієнтована на кінцевий продукт діяльності, створює природну потребу в оптимізації пошуку інформації та забезпечує внутрішню позитивну мотивацію переглядового читання. Використання методу проектів дає також змогу створити умови для розвитку та самореалізації особистості в процесі постійної активної взаємодії учнів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми навчання читання присвячені численні наукові праці таких дослідників, як С. К. Фоломкіна, М. І. Жинкін, І. О. Зимня, Г. В. Рогова, а також Ю. В. Британ, О. В. Бирюк; питання відбору текстового матеріалу для читання вивчали Л. П. Смелякова, а також Т. О. Вдовіна, С. О. Китаєва, Л. П. Рудакова, В. В. Черниш, питання формування вмінь переглядового читання – Л. М. Смирнова. Проблему формування іншомовної комунікативної компетентності засобами методу проектів у навчальних закладах різних типів розглянуто у роботах багатьох вітчизняних і зарубіжних дослідників (І. О. Зимня, Н. Ф. Коряковцева, С. Ю. Ніколаєва, Є. С. Полат, О. Б. Тарнопольський, а також Е. Г. Арванітопуло, Ю. Г. Безвін, В. В. Титова, А. Ю. Чуфарлічева, В. В. Стрілець, D. Fried-Booth, T. Hutchinson, R. Ribé, F. L. Stoller, N. Vidal тощо). Проте все ще не досліджено питання навчання переглядового читання з використанням методу проектів на матеріалі автентичних текстів англійської преси в 10 класі школи з поглибленим вивченням іноземних мов.

Метою статті є презентувати науково обґрунтовану технологію навчання переглядового читання з використанням методу проектів на матеріалі англійської преси в 10 класі школи з поглибленим вивченням іноземних мов.

Результати дослідження. Як відомо, *переглядове читання* є комунікативним видом читання, який спрямований на швидкий перегляд текстових матеріалів (газет, журнальних статей, програм та довідників, інших прагматичних матеріалів) з метою вилучення конкретної інформації [7, с. 378]. Виокремлюють такі основні *вміння переглядового читання*: 1) орієнтуватися у композиційно-смісловій структурі тексту; 2) прогнозувати тематику тексту за заголовком / підзаголовком / вступом / ілюстрацією; 3) ідентифі-

кувати найбільш загальну інформацію, що співвідносить текст із певною галуззю знань; 4) компресувати текстову інформацію, виділяти важливу і випускати другорядну для розуміння проблематики та головної думки статті; 5) оцінювати важливість інформації щодо перспективності її використання [5].

Доцільність і навіть необхідність *використання автентичних публіцистичних текстів сучасної англійської преси для формування вмінь переглядового читання* в учнів старшого ступеня навчання є загально-визнаною та у межах цієї статті вважається аксіомою методики викладання іноземних мов і культур [7].

Розглянемо потенціал методу проектів як засобу навчання переглядового читання в 10 класі школи з поглибленим вивченням іноземних мов.

Існує пряма залежність успішності формування усіх компонентів іншомовної комунікативної компетентності учнів від їх внутрішньої позитивної мотивації, особистісного інтересу та високої активності у процесі вивчення іноземної мови. Створити такі умови дає змогу *інтерактивне навчання іноземних мов*, яке у цій статті трактується як *спеціальна форма організації навчально-пізнавальної діяльності на уроці іноземної мови, при якій учні з опорою на критичне мислення вирішують спільне навчальне комунікативне та / або особистісно орієнтоване завдання у складі малої групи (4-8 учнів), перебуваючи в активній взаємодії, позитивній взаємозалежності та працюючи в умовах взаємної підтримки*. При цьому, слідом за Д. Халперном, розуміємо *критичне мислення* як використання таких критичних навичок і стратегій, котрі збільшують імовірність отримання бажаного результату, відрізняються уваженістю, логічністю і цілеспрямованістю [11].

У такому ракурсі інтерактивне навчання іноземних мов певною мірою співвідноситься з так званою «продуктивною навчальною діяльністю» (термін Н.Ф.Коряковцевої) – «учебно-познавательной деятельностью созидательного, творческого характера, направленной [...] на самостоятельное добывание знаний и умений учащимися, накопление самостоятельного опыта учения, создание нового или усовершенствование известного» [6, с. 23].

Інтерактивне навчання іноземних мов як методичний феномен практично реалізується шляхом впровадження відповідних *інтерактивних технологій навчання* – сукупності прийомів роботи вчителя, що відповідають особливостям інтерактивного навчання іноземних мов, за допомогою яких забезпечується досягнення на уроці поставлених цілей навчання з найбільшою ефективністю за мінімально можливий для їх досягнення період часу [9]. У цій статті розглядаємо метод проектів як одну із інтерактивних технологій навчання іноземних мов.

Існують певні відмінності у трактуванні науковцями змісту поняття методу проектів. Так, за Е. Г. Ар-

ванітопуло, «проектна методика» — це методична система, що ґрунтується на засвоєнні учнями знань, навичок та вмінь у процесі виконання проектів, що становлять структуру дослідної діяльності учнів [2, с. 2]. При цьому проект визначається як система комунікативних вправ, яка передбачає самостійну творчу іншомовну діяльність учнів у розв'язанні певної проблеми, результатом якої є виокремлений кінцевий продукт [2, с. 1]. Методисти вважають, що метод проектів включає реалізацію дослідницьких, пошукових, проблемних методів, творчих за своєю суттю, та передбачає певну сукупність навчально-пізнавальних прийомів, які дозволяють вирішити ту чи іншу проблему в результаті самостійних дій учнів з обов'язковою презентацією цих результатів [8, с. 67]. Е. Г. Азімов та А. М. Шукін визначають метод проектів як технологію навчання, яка заснована на моделюванні соціальної взаємодії у малій групі у ході навчального процесу [1, с. 226]. У свою чергу, Н. Ф. Коряковцева розуміє проектну технологію як соціально орієнтовану продуктивну технологію самостійної навчальної діяльності, яка реалізує рефлексивно-творчий підхід до навчального процесу [6, с. 124].

На основі викладеного вище вважаємо можливим трактувати **метод проектів** як *інтерактивну технологію навчальної діяльності, яка заснована на моделюванні соціальної взаємодії у малій групі та реалізує рефлексивно-творчий підхід до навчального процесу*.

Відповідно до домінуючої у проекті діяльності виділяють такі **види проектів**: дослідницькі, творчі, ігрові, інформаційні (ознайомлювально-орієнтовані), прикладні (практико-орієнтовані) проекти [8, с. 71]. Вважаємо, що найбільш ефективно формування вмінь переглядового читання в учнів 10 класу відбувається під час реалізації **інформаційного проекту** (англ.: informational project). Цей тип проекту спрямований на збір інформації про певний об'єкт, явище, при цьому передбачається ознайомлення учасників проекту з цією інформацією, її аналіз та узагальнення фактів, призначених для широкого загалу. Структура інформаційного проекту висвітлює: а) мету проекту; б) джерела інформації (літературні, ЗМІ, бази даних, інтерв'ю, анкетування та ін.); в) способи обробки інформації (аналіз, узагальнення, зіставлення з відомими фактами, аргументовані висновки); г) результат, тобто кінцевий продукт проектної діяльності (стаття, реферат, доповідь та ін.); г) презентацію кінцевого продукту (публікація, обговорення) [8, с. 72].

Зі свого боку, переглядове читання як вид діяльності старшокласників повністю відповідає завданням інформаційного проекту, оскільки передбачає наявність у читача розвинутого критичного мислення та сформованих умінь: а) аналізу інформації, б) орієнтування в логіко-смысловій структурі тексту, знаходження та вибору нової чи заданої інформації,

в) об'єднання в логічне ціле здобутої з кількох джерел інформації. Так, характерною рисою переглядового читання є його гнучкість, динамічність; сприйняття матеріалу при перегляді є активним процесом вилучення інформації. Для переглядового читання властиві вибірковість, опора на розуміння таких елементів структури тексту, як тема (об'єкт опису), характер тексту (відомості, які співвідносять її з певною галуззю знань, сфера застосування інформації), головна ідея тексту (думка, що об'єднує усі елементи тексту в смислове ціле). Усе це робить переглядове читання ефективним інструментом визначення наявності у тексті інформації, що цікавить читача, відбору текстових матеріалів з певного питання з метою подальшого реферування, огляду тощо, критичного аналізу та новизни, актуальності, доступності тексту та оцінки перспективності використання інформації, що в ньому міститься [10, с. 5].

Таким чином, інформаційний проект має значний потенціал щодо формування вмінь переглядового читання на матеріалі англomовної преси в учнів старшого ступеня навчання.

У визначенні **етапів навчання переглядового читання з використанням методу проектів** на матеріалі англomовної преси в 10 класі школи з поглибленим вивченням іноземних мов дотримуємося загальної **трифазної структури роботи з текстом**, яка відповідає дотекстовому, текстовому, післятекстовому етапам навчання переглядового читання [5]. Вказані етапи роботи з публіцистичним текстом для навчання переглядового читання співвідносяться з етапами проектної роботи за Ф. Л. Столлер [12]. Відповідна кореляція запропонована у табл. 1.

Розглянемо зміст кожного з визначених етапів детальніше.

Дотекстовий етап присвячений створенню мотиваційної основи навчальної діяльності учнів, забезпеченню пізнавально-мовленнєвої активності та особистісного ставлення до предмета.

Етап розпочинається з **вибору предмета для обговорення**, який би відповідав інтересам, рівню знань, навичок і вмінь учнів 10 класу, був актуальним і пов'язаним з їх попереднім досвідом [3, с. 132]. На цьому етапі відбувається також **актуалізація особистого досвіду** учнів, уточнення учнями теми свого дослідження шляхом залучення знань з інших сфер [12, с. 114].

У зв'язку з цим пред'явлення елементів сучасного автентичного **публіцистичного тексту** (заголовків, ілюстрацій, ключових слів, фрагментів тексту тощо) забезпечує зміст такого предмета, орієнтує учнів в особливостях проектного завдання, стимулює обмін точками зору, є джерелом ідей та інформації для аргументації своєї позиції [6, с. 134]. Обговорення заголовків і прогнозування змісту публіцистичних текстів стає

Кореляція етапів роботи з публіцистичним текстом і етапів проектної роботи

Етапи роботи з текстом	Завдання навчання переглядового читання	Етапи проектної роботи
Дотекстовий	1. Створення мотивації до роботи з текстом. 2. Формування вмінь орієнтуватися у композиційній і смисловій структурі тексту. 3. Формування вмінь розуміння заголовків англomовної статті. 4. Зняття лексичних і граматичних труднощів читання. 5. Формування вмінь прогнозування змісту тексту	Визначення теми проекту Актуалізація особистісного досвіду Розподіл за проектними групами Визначення кінцевого продукту Структурування проекту
Текстовий	Реалізація переглядового читання (вилучення конкретної інформації або ідентифікація проблематики тексту)	Збір та накопичення інформації Створення кінцевого продукту
Післятекстовий	1. Формування вмінь смислової переробки тексту 2. Використання змісту тексту для формування та вдосконалення продуктивних умінь учнів	Презентація Оцінка

стимулом визначити на базі власних знань і досвіду ті ідеї, навколо яких буде здійснюватися дослідницька діяльність старшокласників. Так, учням 10 класу в рамках теми «Наука та технічний прогрес» можна запропонувати обговорення проблеми «*Technologies: Threat or Rescue?*» на основі текстів англomовної преси, розміщених на сайтах британських та американських видань, наприклад: independent.co.uk (The Independent), telegraph.co.uk (The Telegraph), theguardian.com/uk (The Guardian), bbc.com (BBC News), nytimes.com (The New York Times), time.com (TIME).

Важливим завданням дотекстового етапу є розподіл учнів до проектних груп, що можливо зробити різними способами [6, с. 133]. Доцільно формувати групи виважено, оскільки успіх проектної діяльності багато в чому залежить від співвідношення комунікативно-мовленнєвої підготовки учнів та їх емоційної сумісності.

Визначаючи кінцевий продукт проектної діяльності, старшокласники мають обрати один із кількох варіантів (поданих вчителем або визначених самостійно) [6, с. 135]. Наприклад, у межах проекту «*Technologies: Threat or Rescue?*» це може бути письмова доповідь, плакат, усна презентація, брошура, газета тощо.

Наступним кроком є структурування проектної роботи [12, с. 115]. Учням потрібно визначити: інформацію, необхідну для проведення дослідження; джерела автентичних публіцистичних текстів; способи збору та обробки інформації; роль кожного учасника проектної групи; час, потрібний для реалізації запланованої роботи.

Оскільки у цьому дослідженні джерелом інформації для дослідницької діяльності учнів є англomовна преса, необхідно організувати їх ознайомлення з логіко-структурними особливостями англomовної статті для полегшення орієнтації у її тексті та смислової обробки її змісту [4]. Для цього доцільно використовувати прийоми: пам'ятка, логіко-структурна схема тощо. Наведемо фрагмент пам'ятки для ознайомлення з логіко-структурними особливостями англomовної статті.

Structure of a Newspaper Article

Headline a title of an article that is set in large type.

The writer of a newspaper article is often not credited; if the author is mentioned, this credit is called the author's **byline**.

The beginning of each newspaper article (the first paragraph) is called the **lead** (one or two sentences long); the lead should summarize the main facts of the article, telling the 5 W's (who, what, when, where, and why) and how.

The first paragraph should also contain a **hook**, something that grabs the reader's attention and makes the reader want to read the rest of the article.

The **nut graph** is the paragraph that contains the core information about the story and tells the reader why the story is important.

The remainder of the article contains supporting paragraphs that go into more detail about the topic, often including quotes and interesting facts.

Each picture, graph or illustration should have a **caption** describing or explaining it.

Пояснення лексичних і граматичних особливостей англomовних публіцистичних текстів і окремих одиниць конкретної статті є важливим завданням дотекстового етапу, спрямованим на запобігання фрустрації при читанні та підвищенні його ефективності [4]. Відповідно, навчальні дії повинні включати: усвідомлення особливостей мовної форми англomовної публіцистичної статті, розпізнавання, ідентифікацію її специфічних мовних фактів, що властиві заголовку.

Формування вмінь антиципації при переглядовому читанні відіграє особливу роль. Для ефективного здійснення швидкого читання автентичних публіцистичних текстів читач має володіти спеціальними прийомами: випереджальне прогнозування змісту тексту за заголовком, підзаголовком, екстралінгвістичною інформацією (ілюстрацією), першою абзацною фразою, ключовими словами тощо [5]. Наведемо приклад відповідної вправи.

Вправа. Look at the article. Guess whether it is relevant to your project judging by the headline, lead and illustration. Then skim the article and check your guess.

Lifestyle > Tech > News

Google unveils new 'Magenta' project to see if computers can make art

The first pieces of software from the Magenta project will be released at the start of June

Doug Bolton | @DougBolton | 5 hours ago | comment

Текстовий етап відповідає таким завданням проектної роботи, як збір, накопичення та осмислення інформації. В аспекті навчання переглядового читання цей етап спрямований на формування вмінь швидко знайти й осмислити опорні пункти статті, ідентифікувати її тематику та змістовний стрижень, знайти та вилучити певну інформацію, оцінити її та сформуванати уявлення про перспективність використання статті. Основним прийомом навчання є швидкий перегляд запропонованих учителем або відібраних самостійно автентичних статей, при цьому завдання мають спрямовувати читача на встановлення кола основних питань статті та отримання загального уявлення про її структуру, що зробить можливим оцінку статті в цілому [4].

Необхідно зазначити, що цей етап не обмежується лише читанням, що пояснюється специфікою методу проектів як технології, у якій комплексно задіяні всі види мовленнєвої діяльності: учні також обговорюють та оцінюють дані, обмінюються інформацією.

Післятекстовий етап корелює з такими етапами проектної роботи, як створення кінцевого продукту, його презентація та оцінка. Відбувається перевірка розуміння змісту тексту та використання отриманої інформації для розвитку вмінь учнів висловлювати свої думки в усні та письмовій формі [3, с. 136]. На цьому етапі учні: 1) обговорюють результати збору інформації та підготовки матеріалів проекту; 2) визначають структуру та зміст кінцевого продукту; 3) коригують, редагують, оформлюють кінцевий продукт та готуються до його презентації; 4) презентують кінцевий продукт; 5) обговорюють та оцінюють результати виконання, якість проекту та його презентації [6, с. 135].

Необхідно підкреслити, учні мають уміти аналізувати зібрану інформацію та критично оцінювати її релевантність, можливість подальшого використання. Відповідно, основною вимогою до кінцевого про-

дукту є глибина осмислення учнями зібраної інформації, а не її обсяг.

Завершальним кроком є оцінка проектної роботи. Оцінювання має комплексний характер і включає висловлення учнями своїх вражень стосовно: а) знань, якими вони оволоділи у процесі читання та обговорення публіцистичних текстів, б) кроків, що було здійснено для вирішення завдань проекту, в) характеристик кінцевого продукту [12, с. 117].

Визначені етапи навчання переглядового читання з використанням методу проектів на матеріалі англomовної преси учнів 10 класу школи з поглибленим вивченням іноземних мов реалізуються за допомогою підсистеми вправ, структура якого представлена у таблиці 2.

Таблиця 2

Підсистема вправ для навчання переглядового читання з використанням методу проектів на матеріалі англomовної преси
(10 клас школи з поглибленим вивченням іноземних мов)

Групи вправ	Підгрупи вправ
1. Група вправ дотекстового етапу	1.1. Підгрупа вправ для введення у досліджувану проблематику та проектну діяльність
	1.2. Підгрупа вправ для формування структурно-орієнтованих навичок та вмінь
	1.3. Підгрупа вправ для формування вмінь розуміння заголовків англomовної статті
	1.4. Підгрупа вправ для зняття лексичних і граматичних труднощів читання
	1.5. Підгрупа вправ для формування вмінь смислового прогнозування за структурними компонентами статті
2. Група вправ текстового етапу	2. Підгрупа вправ для формування вмінь перегляду статті з метою визначення кола її основних питань та оцінки перспективності її використання
3. Група вправ післятекстового етапу	3.1. Підгрупа вправ для формування вмінь смислової переробки тексту
	3.2. Підгрупа вправ для формування продуктивних умінь мовлення на базі змісту тексту

Коротко охарактеризуємо кожний структурний елемент запропонованого комплексу вправ.

Підгрупа вправ 1.1 містить **вправи для введення у досліджувану проблематику та проектну діяльність**. Для вирішення цих завдань використовуються вправи: комунікативні; рецептивні, рецептивно-репродуктивні, рецептивно-продуктивні, продуктивні. При цьому послідовність виконання вправ відповідає характеру мовленнєвих дій з формування навичок і вмінь іноземної мови: від рецептивних до репродуктивних, а потім до продуктивних дій. У вправах цієї групи використовуються природні та спеціально створені опори. Режими виконання вправ – фронтальний, груповий. Наведемо приклади відповідних вправ.

Вправа: You are going to watch 2 videos: «3D Printers can now Print Memories» and «The Internet is After Your Job». Think about the ideas given. Do they represent different aspects of the phenomenon? Explain your point of view.

Вправа: Can you think of any particular aspects of the topic «Human Beings and Technologies»? For example: «The Internet and Its Influence on People's Behaviour», «New Technologies to Improve Your Health» etc. Do they reflect conflicting facets of the topic? Make a list of the topic's aspects.

Вправа: As you see, the problem of the interaction of humanity and technologies is quite complex and can provoke heated discussions. To learn more about controversial aspects of the problem you will have to work on the Informational Project which is called «Technologies: Threat or Rescue?».

Study the stages of the Informational Project.

1. Developing a Project Question.
2. Developing a Hypothetical (Possible) Answer to the Question.
3. Data Gathering and Analysis.
4. Making a Conclusion.

Підгрупа вправ 1.2 містить **вправи для формування структурно-орієнтовних навичок та вмінь**. Вони включають завдання в ознайомленні з композиційно-структурними компонентами англійської інформаційної статті, їх аналізі. Ці вправи є умовно-комунікативними; рецептивними, рецептивно-репродуктивними, продуктивними. Використовуються опори, спеціально створені учителем або самими учнями. Режими виконання вправ – індивідуальний. Наприклад.

Вправа: *In order to make your work with articles effective you have to learn their peculiarities. Read the memo about the structure of a newspaper article.*

Вправа: *Draw a scheme of a news article and put down the names of its structural parts.*

Підгрупа вправ 1.3 містить **вправи для засвоєння мовних особливостей заголовків англійської публіцистичної статті**. Вправи цієї підгрупи – некомунікативні, умовно-комунікативні; рецептивні, рецептивно-продуктивні; зі спеціально створеними опорами; виконуються в індивідуальному або груповому режимі. Наведемо приклад вправи з фрагментом пам'ятки для ознайомлення з особливостями заголовків англійських статей.

Вправа: Choose and explain to your groupmates one of the following headlines.

(a) **Google to take on Instagram**

(b) Pirate Bay down: key domains seized

(c) Baroness Shields to be made internet security minister

(d) Traditional crooks including violent offenders turn to cyber crime

(e) Americans Want Their Data Safe, Don't Trust the Watchers

(f) Snapchat to hire journalists for 2016 US presidential race

(g) NSA pranksters plant 'listening' devices in New York and take snooping abroad

Вправа: To conduct your research for the project you have to be aware of the peculiarities of news articles' headlines. Read the memo which will help you to understand the meaning of headlines and to choose relevant articles without wasting your time.

Headlines

The purpose of a headline is to summarize the news content of an article in a few words. The headline should report the topic and perhaps the main fact, accurately. It should also present the information in an interesting way so that the reader is encouraged to read the article itself.

Note that when you are reading a newspaper, you will find that much news in the headlines is repeated in the article. Thus you see them in a larger context in the article and can understand their meaning more easily than in a brief headline.

There are two types of headlines. Most news stories use sentence headlines although they may be shortened by omitting certain words. Many feature stories and some very short news stories use phrase headlines or titles that leave out the verb.

The grammar of sentence headlines

Almost all sentence headlines use the present tense — despite the fact that they generally describe past events. Sometimes past events are reported in the past

Підгрупа вправ 1.4 містить **вправи для зняття лексичних і граматичних труднощів читання**. Ці вправи – некомунікативні або умовно-комунікативні, рецептивно-репродуктивні, без опор, індивідуальні. Наприклад.

Вправа: Explain the function of the past participle in the following instances:

- The yearly amount of e-waste will rise 33 per cent from the 49 million tons of used electrical and electronic items generated last year.
- It has looked at the amount of electrical and electronic equipment sold around the world and the amount of waste electrical and electronic equipment (WEEE) generated.
- Mobile phones form the bulk of the 14 million used electronic products exported, with most used phones destined for Hong Kong.

Підгрупа вправ 1.5 містить **вправи для формування вмінь смислового прогнозування за структурними компонентами статті**: за заголовком, підзаголовком, ілюстрацією, абзацною фразою. Вони полягають у здогадці учнів про тематику і загальний зміст статті. Ці вправи – умовно-комунікативні; рецептивні, рецептивно-репродуктивні; без опор; індивідуальні. Наприклад.

Вправа: Here is a list of the latest news articles which refer to the Project Topic. Each student of your project group has to pick up one article which can be used in your research.

List of the Articles

1. IBM Supercomputer Watson Will Now Mine Millions of Tweets
2. Google Glass Addiction? Doctors Report First Case of Disorder

3. 'Microsoft Band' Fitness Wearable Launches for \$199
4. Solar Panels Don't Grow On Trees ... Most of the Time
5. White House hacked
6. Check out the 'ambulance drone' that could one day save your life
7. 'Terror' wi-fi signal leaves LA-London flight grounded
8. Google search: now entering your bloodstream
9. Web full of energy but also has 'dark side'
10. Teens like voice search, adults not so keen
11. New printer with enough ink for two years
12. Moon vacations possible by 2024
13. Apple unveils new Apple Watch
14. Google search: now entering your bloodstream
15. Web full of energy but also has 'dark side'
16. Teens like voice search, adults not so keen
17. Drivers who took car crash photos in trouble
18. Google to launch wearable health monitor

Вправа: Skim through the opening paragraph of an article. What are the key words in it?

Група **вправ текстового етапу** містить **вправи для формування вмінь перегляду статті з метою визначення кола її основних питань та оцінки перспективності її використання**. Вправи полягають у навчанні швидко знаходити смислові опори-орієнтири у тексті для одержання загального уявлення про структуру статті. Ці вправи – умовно-комунікативні та комунікативні; рецептивно-репродуктивні; без опор та зі спеціально створеними опорами; індивідуальні та групові. Наприклад.

Вправа: Read the memo. In which situations can you use skimming? Do you need it in your project work? At which stages of the project can you use it?

Skimming

is a method of rapidly moving the eyes over text with the purpose of getting only the main ideas and a general overview of the content.

Steps in skimming an article

1. Read the **title** – it is the shortest possible summary of the content.
2. Read the introduction or **lead-in** paragraph.
3. Read the **first paragraph** completely.
4. If there are **subheadings**, read each one, looking for relationships among them.
5. Read the **first sentence** of each remaining paragraph.
 - the main idea of most paragraphs appears in the first sentence;
 - if the author's pattern is to begin with a question or anecdote, you may find the last sentence more valuable.
6. Dig into the text looking for:
 - clue words that answer **who, what, when, why, how**;
 - proper nouns;
 - unusual words, especially if capitalized;
 - enumerations;
 - typographical cues – italics, boldface, underlining, asterisks, etc.
7. Read the final paragraph completely.

Вправа: Skim the article. Underline the key words in each paragraph that give the main idea of it.

Вправа: Skim the chosen article to find out **what** happened, **when, where** and **why**. Decide whether these articles are relevant, irrelevant or to some extent relevant to the project. Share this essential information with your group mates.

Вправа: Now you have to find the information that proves or disproves the Hypothetical Answer. In groups make further research into the subtopic. Remember that you have to skim an article to decide whether it is relevant to your project. Each student has to find and analyze at least one article.

Група **вправ післятекстового етапу** забезпечує використання інформації, отриманої в результаті читання, в якості опори для розвитку вмінь смислової переробки змісту тексту та подальшого використання для формування або вдосконалення вмінь учнів висловлювати свої думки в усній та письмовій формі.

Підгрупа вправ 3.1 містить **вправи для формування вмінь смислової переробки тексту**. Ці вправи комунікативні, продуктивні, без опори, групові. Наприклад.

Вправа: You have read articles on the topic of your project work. Now in group make a general conclusion based on information found by members of the project group.

Вправа: You have decided on the aspect which your group considers to be the most interesting and studied it using news articles. What are the most significant facts in your report you would like to tell the class? What conclusions did you make? Organize them as a scheme.

Підгрупа вправ 3.2 містить **вправи для формування продуктивних умінь мовлення на базі змісту тексту**. Ці вправи здебільшого комунікативні, продуктивні, без опори, групові, фронтальні. Наприклад.

Вправа: Prepare a presentation for your group mates using visuals aids. Define time and people responsible for each task. Tasks may include making the charts, diagrams, making a list of the information sources, finding the illustrations, making a presentation. Then present the materials in class.

Вправа: Answer the following questions which can help you express your opinion.

1. Did the Project activities stimulate learner's autonomy in studying English?
2. Which part of this Project was the most interesting and the least interesting for you? Why?
3. What difficulties did you face organizing your independent work?
4. What have you learned in the process of group work?
5. Was the teacher's assistance sufficient enough?
4. Which aspects of your classmates' presentations do you find particularly apt?

Висновки і перспективи. Отже, використання методу проектів підвищує ефективність навчання переглядового читання учнів 10 класу школи з поглибленим вивченням іноземних мов, забезпечуючи умови

для активної самостійної навчальної діяльності учнів у процесі виконання проектних завдань.

Перспективами подальших досліджень ми вбачаємо у комплексному розгляді потенціалу методу проектів для формування вмінь читання різних комунікативних типів на середньому та старшому ступенях навчання у школі з поглибленим вивченням іноземних мов.

ЛІТЕРАТУРА

1. Азимов Э. Г. Словарь методических терминов (теория и практика преподавания языков) / Э. Г. Азимов, А. Н. Щукин. – СПб.: Златоуст, 1999. – 472 с.
2. Арванитопуло Е. Г. Проектна методика навчання англійської мови на старшому ступені ліцею: автореф. дис ... канд. пед. наук : спец. 13.00.02. / Е. Г. Арванитопуло. — К., 2006. — 22 с.
3. Гальскова Н. Д. Современная методика обучения иностранным языкам: Пособие для учителя / Наталья Дмитриевна Гальскова. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: АРКТИ, 2003. – 192 с.
4. Гапонова С. В. Комплекси вправ для формування іншомовної компетенції у переглядовому читанні інформаційних газетних статей / С. В. Гапонова // Іноземні мови. – 2008. – № 1. – С. 3-7.
5. Гапонова С. В. Психологічні аспекти побудови підсистеми вправ для формування іншомовної компетенції у переглядовому читанні газетних інформаційних статей / С. В. Гапонова // Іноземні мови. – 2007. – № 4. – С. 10-15.
6. Коряковцева Н. Ф. Теория обучения иностранным языкам : продуктивные образовательные технологии / Наталья Федоровна Коряковцева. – М.: Академия, 2010. – 188 с.
7. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / [О. Б. Бігич, Н. Ф. Бориско, Г. Е. Борецька та ін.] ; за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2013. – 590 с.
8. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования / [Е. С. Полат, М. Ю. Бухаркина, М. В. Моисеева, А. Е. Петров] ; под ред Е. С. Полат. – М.: Академия, 1999. – 270 с.
9. Подосинникова Г. І. Методична характеристика інтерактивного навчання іноземних мов // Педагогічний процес: теорія і практика: зб. наук. праць. – 2012. – Вип. 3. – С. 196-208.
10. Смирнова Л. Н. Оптимизация процесса обучения просмотровому чтению учащихся старших классов гимназии: автореф. дисс. ...канд. пед. наук: 13.00.02 / Л. Н. Смирнова. – СПб., 2001. – 15 с.
11. Халперн Д. Психология критического мышления / Д. Халперн. – СПб.: Питер, 2000. – 512 с.
12. Stoller F. L. Project Work: A Means to Promote Language and Content / Fredricka L. Stoller // Methodology in Language Teaching. An Anthology of Current Practice. / Ed. by Jack C. Richards, Willy A. Renandya. – Cambridge: Cambridge University Press, 2002. – 422 p.

REFERENCES

1. Azymov E. H. Slovar' metodicheskikh terminov (teoriya y praktyka prepodavannya iazykov) / E. H. Azymov, A. N. Schukyn. – SPb.: Zlatoust, 1999. – 472 s.
2. Arvanitopulo E. G. Proektna metodika navchannya angliyskoyi movi na starshomu stupeni litseyu: avtoref. dis ... kand. ped. nauk : spets. 13.00.02. / E. G. Arvanitopulo. — K., 2006. — 22 s.
3. Hal'skova N. D. Sovremennaia metodyka obucheniya ynostrannym iazykam: Posobyie dlia uchytelia / Natalia Dmytryevna Hal'skova. – 2-e yzd., pererab. y dop. – M.: ARKTY, 2003. – 192 s.
4. Haponova S. V. Kompleksy vprav dlia formuvannya inshomovnoi kompetentsii u perehliadovomu chytanni informatsiinykh hazetnykh statej / S. V. Haponova // Inozemni movy. – 2008. – № 1. – S. 3-7.
5. Haponova S. V. Psykholohichni aspekty pobudovy pidsystemy vprav dlia formuvannya inshomovnoi kompetentsii u perehliadovomu chytanni hazetnykh informatsiinykh statej / S. V. Haponova // Inozemni movy. – 2007. – № 4. – S. 10-15.
6. Koriakovtseva N. F. Teoriya obucheniya ynostrannym iazykam : produktyvnye obrazovatel'nye tekhnolohy / Natalia Fedorovna Koriakovtseva. – M.: Akademyia, 2010. — 188 s.
7. Metodyka navchannya inozemnykh mov i kul'tur: teoriia i praktyka: pidruchnyk dlia stud. klasychnykh, pedahohichnykh i lnhvistychnykh universytetiv / [O. B. Bihych, N. F. Borysko, H. E. Borets'ka ta in.] ; za zahal'n. red. S. Yu. Nikolaievoi. – K.: Lenvit, 2013. – 590 s.
8. Novye pedahohicheskye y ynformatsyonnye tekhnolohyy v systeme obrazovaniya / [E. S. Polat, M. Yu. Bukharkyna, M. V. Moiseeva, A. E. Petrov] ; pod red E. S. Polat. — M.: Akademyia, 1999. – 270 s.
9. Podosynnikova H. I. Metodychna kharakterystyka interaktyvnogo navchannya inozemnykh mov // Pedahohichnyj protses: teoriia i praktyka: zb. nauk. prats'. – 2012. – Vyp. 3. – S. 196-208.
10. Smyrnova L. N. Optymyzatsiya protsessa obucheniya prosmotrovomu chtenyiu uchashchykh starshykh klassov hymnazyu: avtoref. dyss. ...kand. ped. nauk: 13.00.02 / L. N. Smyrnova. – SPb., 2001. – 15 s.
11. Halpern D. Psihologiya kriticheskogo myshleniya / D. Halpern. – SPb.: Piter, 2000. – 512 s.
12. Stoller F. L. Project Work: A Means to Promote Language and Content / Fredricka L. Stoller // Methodology in Language Teaching. An Anthology of Current Practice. / Ed. by Jack C. Richards, Willy A. Renandya. – Cambridge: Cambridge University Press, 2002. – 422 p.

23.05.2016

Отримано 01.07.16